

Uppsala Industriminnesförening

med ett inslag i Kulturnattsprogrammet lördagen den 14 sept. 2013, kl. 14.00, G:la Torget

Stadsvandring i den medeltida industristaden Uppsalas spår med Roland Agius

I början av 1100-talet började ett stadssamhälle ta formen på den plats där dagens stadskärna finns. Köpmännens bodar låg som ett pärlband längs Salaån, som var namnet på den å vi idag kallar Fyrisån. Det fanns bara en bro över ån, "bron i Aros", och den låg ungefär där den nuvarande Dombbron förbinder Gamla Torget med Fyris torg.

Industristad blev Uppsala långt senare. Den verkliga industrialiseringen kom först under senare delen av 1800-talet och då var det järnvägen, brännvinet och fabrikörerna tillsammans med en ny samhällsklass - arbetarklassen - som utgjorde huvudingredienserna. Någon verksamhet av industriell karaktär fanns nog inte i Uppsala förrän på 1280-talet.

Men då - på 1280-talet - började man framställa produkter genom förädling av råvaror med hjälp av kraftkällor, som var något utöver det handens och armens muskelkraft kunde erbjuda, främst vatten och eld. De äldsta kända sådana embryon av industriell karaktär är "mjölkvarnen vid Sala Fluvius" från 1286 och "tegelugnen på Vår Herres berg", också den från 1280-talet.

Om detta och mycket annat kommer Roland Agius att berätta under vandringen; om t.ex. Gillbergska husets spännande historia med Holmens bryggeri, Adolfs Källare och uppsalarådmannen Kyronius, han med "Kyronii öl" ni vet, som tvingades gå i landsflykt, om Kvarnsmedjan, om Uppsalas förste boktryckare Paulus Grijs, om 1280-talets stora byggarbetsplats på Vår Herres Berg, om Uppsalas första lervaruindustri, Teglugnen under Biskopsgatan, om Akad. Sjukhusets ursprung, Helgeandshuset från 1302, m.m.

Välkommen!